T?hsil Nazirliyi hesabat ver?r?k h?d?fl?rini aç?qlad?

T?hsil Nazirliyi 2017-ci ild? gördüyü i?l?r? dair hesabat verib. Art?q 3-cü ildir ki, t??kil edil?n hesabat t?dbirind? sad?c? görül?n i?l?rd?n deyil, n?z?rd? tutulan planlardan da dan???l?b.

2017-ci ild? görül?n i?l?rl? ba?l? T?hsil ?nstitutunun direktor ?v?zi, T?hsil Nazirliyinin ?öb? müdiri Emin ?mrullayev m?lumat verib. O, t?hsild? inki?af? ayr?-ayr? istiqam?tl?r üzr? t?hlil edib. 3 parametr - t?hsilin ?hat?liliyi, t?hsilin keyfiyy?t göst?ricil?ri v? b?rab?r imkanlar üzr? t?hlil aparan ?öb? müdiri bütün istiqam?tl?rd? müsb?t dinamikan?n mü?ahid? olundu?unu bildirib.

T?hsilin ?hat?liliyi

M?kt?b?q?d?r haz?rl?q t?hsilin g?l?c?yini mü?yy?n ed?n faktorlardan biridir. Bir neç? il ?vv?l bu sah?d? ba?qa ölk?l?rd?n çox gerid? qalan Az?rbaycanda s?çray?? xarakterli inki?af dinamikas? mü?ahid? olunub. Bu inki?afdan n?inki Az?rbaycanda, o cüml?d?n beyn?lxalq t?dbirl?rd? maraql? t?crüb? olaraq b?hs edilib.

Birinci sinf? c?lb olunmada ?hat?lilik d? son 5-6 ild? yax??la??b. E.?mrullayevin sözl?rin? gör?, indiy?d?k ölk?mizd? u?aqlar?n m?kt?b? tez ba?lamalar? ictimai mübahis? do?ursa da, ?slind?, m?kt?b? gec getm?k problem yarad?r.

O, t?qdimat?nda m?kt?b? gec v? ya tez ged?nl?rin t?hsil göst?ricil?rin? diqq?t yetirib. Bel? ki, 2004-cü ild? m?kt?b? q?bul edil?n I sinif ?agirdl?rinin n?tic?l?rinin t?hlili apar?l?b. Dövl?t ?mtahan M?rk?zind?n (D?M) ?ld? edil?n r?q?ml?rin müqayis?li t?hlili n?tic?sind? m?lum olub ki, m?kt?b? gec ba?layan u?aqlar?n c?mi 33 faizi m?kt?bi müv?ff?q qiym?tl?rl? bitir? bilib. Qalanlar?n?n is? burax?l?? imtahanlar?nda ?n az? 1 f?nd?n “2” qiym?t ald??? mü?yy?n edilib. M?kt?b? bir il gecik?n u?aqlarda müv?ff?qiyy?t göst?ricisi 51 faiz t??kil edib. Bu göst?rici m?kt?b? vaxt?nda g?l?n u?aqlarda 59 faiz, m?kt?b? 3-4 ay tez g?l?n u?aqlarda is? 65 faiz t??kil edib.

R?q?ml?rd?n o da görünür ki, ölk?mizd? u?a??n m?kt?b? ba?lamas?nda gecikm?l?r azal?b. M?s?l?n, 2012-ci ild? 6 ya?dan yuxar? u?aqlar?n m?kt?b? gec getm?si hallar? 12 faiz t??kil edirdis?, 2017-ci ild? bu r?q?m 6 faiz olub. Elektron qaydada h?yata keçiril?n q?bul is? valideynl?r? i?in vaxt?nda planla?d?r?lmas?na imkan verib. N?tic?d? bu layih? ?vv?lc? Bak? ??h?rind? h?yata keçirilirdis?, art?q co?rafiyas? geni?l?ndirilib.

Kiçik m?kt?bl?r ham?ya oxumaq imkan? verir

Az?rbaycanda kiçik m?kt?bl?rin say? çoxdur. 4500-? q?d?r m?kt?bin yar?dan çoxunda ?agird say? 200 n?f?rd?n az, 1500 m?kt?bd? ?agird is? 100 n?f?rd?n azd?r. Q?sa müdd?t ?rzind? az v?sait x?rcl?m?kl? yerl?rd? kiçik m?kt?bl?rin qura?d?r?lmas? t?hsilin daha da ?lçatan olmas?na xidm?t edir.

Son dövrl?rd? ictimaiyy?t aras?nda ?n çox müzakir? olunan m?s?l?l?rd?n biri d? ?agirdl?rin müxt?lif maraq v? meyill?rinin n?z?r? al?nmas?d?r. E.?mrullayev bildirib ki, X-XI sinifl?rd? 17 f?nn t?dris olunur. Ancaq t?mayüll??m? n?tic?sind? ?agirdl?rin meyil v? maraqlar?n n?z?r? al?nmaqla, y?ni f?nl?rin say? azald?lmaqla d?rsl?rin t??kili mümkün olur. 2017-2018-ci d?rs ilind? 27 mind?n art?q ?agird özünün maraq dair?sin? uy?un sinifl?r? c?lb olunub: “Biz bunun n?tic?l?rini bu il keçiril?n q?bul imtahanlar? yekunla?d?qdan sonra ölç? bil?c?yik. ?nan?r?q ki, ?agird maraq göst?rdiyi f?nl?r? daha çox saat ay?r?rsa, n?tic?l?ri a?a?? olmamal?d?r”.

?stedadl? u?aqlarla i? sah?sind? d? böyük nailiyy?tl?r qazan?l?b. Xüsus?n, son 5 ild? ciddi islahatlar apar?l?b.

E.?mrullayevin fikrinc?, bu sah?d? i?in ?n u?urlu nümun?si Respublika F?nn Olimpiadalar?d?r. T?kc? onu dem?k kifay?tdir ki, olimpiadalarda i?tirakç? say? 2014-cü ill? müqayis?d? 5 d?f? art?b.

Pe??-ixtisas t?hsili sah?sind? h?m ?lçatanl?q, h?m ?hat?lilik bax?m?ndan müsb?t dinamika mü?ahid? olunur. Bu da özlüyünd? IX v? XI sinfi bitir?nl?rin h?r hans? ixtisas ?ld? ed?r?k bazara ç?xmas?n? t?min ed?c?k.

Ali t?hsill? ?hat?lilik s?viyy?sinin BMT-nin insan inki?af? indeksind? n?z?r? al?nan faktorlardan oldu?unu bildir?n E.?mrullayev deyib ki, müst?qillik dövründ? ?n çox t?l?b? m?hz son 5 ilin pay?na dü?üb.

T?hsilin keyfiyy?ti

E.?mrullayev t?hsilin keyfiyy?t d?yi?ikliyini t?sdiq ed?n faktlar? sadalayark?n ölçül? bil?n, r?q?ml?rl? ifad? oluna bil?n göst?ricil?r? ?saslan?b: “PIRLS qiym?tl?ndirilm?sind? dünyan?n 60-a yax?n t?hsil sistemi i?tirak edir. IV sinfi bitir?n ?agirdl?rin oxu bacar?qlar?n? ölç?n bu qiym?tl?ndirm?nin mahiyy?ti ondan ibar?tdir ki, ölk?l?r özünü müqayis? ed? bilsin. 2011, 2016-c? ill?rd? olmaqla, art?q 2 d?f? bu qiym?tl?ndirm?d? i?tirak etmi?ik. Ölk?mizin bu qiym?tl?ndirm?y? üçüncü d?f? 2021-ci ild? d? qat?laca?? t?sdiql?nib”.

??tirak etdiyimiz v? art?q n?tic?si b?lli olan iki qiym?tl?ndirm?nin müqayis?si göst?rib ki, a?a?? n?tic? göst?r?nl?rin pay? 10 faiz azal?b, yüks?k v? mük?mm?l n?tic? göst?r?n ?agirdl?rin orta s?viyy?si 2 d?f? art?b: “Ümumilikd?, 18 faiz ?agirdin yüks?k v? mük?mm?l n?tic? göst?rm?si kifay?t q?d?r müsb?t tendensiyad?r”.

T?hsilin keyfiyy?ti il? ba?l? növb?ti indikator beyn?lxalq olimpiadalard?r. Müxt?lif beyn?lxalq olimpiadalara qat?lan az?rbaycanl? ?agirdl?r oradan ?libo? qay?tmay?blar. 2013-2017-ci ill?r ?rzind? dünya f?nn olimpiadalar?nda göst?ricil?rimiz davaml? olaraq art?b. Keç?n il uzun fasil?d?n sonra ilk d?f? olaraq az?rbaycanl? ?agird q?z?l medal da ?ld? edib: “Son 5 il ?rzind? qazan?lan 109 medal müst?qillik ?ld? edil?n dövrd? qazan?lan medallar?n üçd? biridir”.

E.?mrullayev bildirib ki, 2017-ci ild? ali m?kt?b? q?bul imtahan?nda orta bal 2012-ci il? nisb?t?n 62 bal artaraq 177-d?n 239-a yüks?lib. O ?lav? edib ki, 2017-ci ilin q?bul imtahanlar?nda cari ilin m?zunlar?n?n 44 faizi 200 baldan az toplay?b. Ancaq bu göst?rici ?vv?lki ill?rd? m?zun olmu? abituriyentl?rd? 65 faiz olub: "Lakin 200-d?n yuxar? bal toplayanlar?n ç?kisinin ill?r üzr? dinamikas?na baxd?qda bu faizin ?h?miyy?tli d?r?c?d? artd???n? görm?k olar. ?vv?l 35 faiz idis?, haz?rda 51 faizdir v? biz 16 faizlik d?yi?iklikd?n dan???r?q. Sevindirici hald?r ki, h?r il q?bul imtahanlar?nda 600-d?n çox bal toplayanlar?n say? art?r".

?agird-mü?llim nisb?tind?n söz açan ?öb? müdirinin sözl?rin? gör?, 2013-2014-cü ild? h?r 8.5 ?agird? 1 mü?llim dü?ürdüs?, haz?rda 10.5 ?agird? 1 mü?llim d?rs deyir. Bu da effektivliyin v? s?m?r?liliyin 25 faiz artmas? dem?kdir.

Mü?llimlik yüks?k r?qab?tli pe??y? çevrilib

2014-cü ild?n etibar?n 134 min mü?llim diaqnostik qiym?tl?ndirm?d?n keçirilib v? saat yükü 1.5 d?f? art?r?lmaqla ?m?khaqq? 2 d?f? qalx?b: “N?z?r? alsaq ki, h?r 1 faiz 1500 mü?llim dem?kdir, 3.5 faiz mü?llim 900 manatdan yuxar?, 10 faiz mü?llim 700-900 manat, 27 faiz 500-700 manat v? n?hay?t, qalanlar? 300-500 manat ?m?khaqq? al?r”.

?öb? müdiri mü?lliml?rin d?rs yükünd? olan f?rql?r? d? toxunub: “2013-cü ild? mü?lliml?rin 27 faiz? q?d?rinin d?rs yükü 12 saatdan az olub. Haz?rda d?rs saat? 18 saat olsa da, d?rs yükü 12-17 saat olan mü?lliml?rin say? 37 faizd?n 30 faiz? enib”.

D?rs yükü az olan mü?lliml?rin say?n?n çox olmas?n? ölk?d? kiçik m?kt?bl?rin çoxlu?u il? izah ed?n E.?mrullayev bildirib ki, ?agird say? az olan m?kt?bl?rd? çal??an f?nn mü?lliml?rinin d?rs yükü sinifl?rin say?na, ?m?khaqq? is? d?rs yükün? uy?un formala??r.

"Mü?lliml?rin i?? q?bulu imtahanlar?nda 2014-cü ild? 18 min n?f?r i?tirak ed?r?k mü?llim olmaq ist?yini bildirmi?di. Bu da sirr deyil ki, müraci?t ed?nl?rin 14 mini minimal bal? toplam?rd?. ?ld?n-il? artan müraci?tl?rin n?tic?sidir ki, mü?llimlik yüks?k r?qab?tli pe??y? çevrilib", - dey?n ?öb? müdirinin fikrinc?, mü?llimliy? abituriyentl?rin d? mara?? art?b. Bel? ki, 2014-cü ild? 500-d?n yuxar? bal toplayan 674 n?f?r mü?llimliy? müraci?t etmi?di v? bunlar?n ?ks?riyy?ti dil mü?lliml?ri idi. 2017-ci ild? is? 1370 n?f?r 500-d?n art?q bal toplayan abituriyent mü?llimlik ixtisas?n? seçib.

B?rab?r imkanlar

"PIRLS 2016"-n?n n?tic?l?rin? gör?, Az?rbaycanda q?zlar daha yax?? oxuyur v? ya oxudu?unu daha yax?? anlay?r. E.?mrullayevin sözl?rin? gör?, Portuqaliyadan savay? bütün ölk?l?rd? sözüged?n n?tic?l?r ox?ard?r. Yaln?z Portuqaliyada o?lanlarla q?zlar?n n?tic?si eynidir: "Ümumiyy?tl?, ön?mli olan n?tic?l?r aras?ndak? f?rq deyil, 2011-ci ild?n 2016-c? il? q?d?r olan müdd?td? aradak? f?rqin d?yi?m?m?sidir. Y?ni, Az?rbaycanda gender aspektind? ?asl? d?yi?iklik ba? verm?yib".

E.?mrullayevin fikrinc?, regionlarla ??h?rin müqayis?si d? f?rqin azald???n? göst?rir. IX sinif burax?l?? imtahanlar?n?n n?tic?l?rind?n görünür ki, 3-4 ild? aradak? f?rq ?h?miyy?tli d?r?c?d? azal?b. Bu, regionlarda da t?hsilin keyfiyy?tind? müsb?t dinamika oldu?unu göst?rir.

?h?miyy?tli d?yi?iklikl?rl? dolu 5 il

Daha sonra ç?x?? ed?n t?hsil naziri Ceyhun Bayramov xat?rlad?b ki, t?hsilin inki?af? üzr? Dövl?t Strategiyas?n?n t?sdiq olunmas?ndan 5 il ötür. T?hsil islahatlar? üçün 5 il el? böyük müdd?t olmasa da, ba? ver?n d?yi?iklikl?rin ilkin t?zahürl?rini mü?ahid? etm?k, hans?sa tendensiyalar? t?hlil etm?k bax?m?ndan kifay?t q?d?r u?urlu bir müdd?tdir. T?hsil naziri bildirib ki, hesabatda ?ksini tapan r?q?ml?r? gör?, 5 ild? t?hsilin keyfiyy?ti, ?lçatanl??? v? b?rab?r imkanlar?n mövcudlu?u bax?m?ndan bir çox istiqam?td? ?h?miyy?tli d?yi?iklik mü?ahid? olunur. Üst?lik, t?qdim olunan hesabat t?hsil sistemin? daxil olmayan, k?nar qurumlar?n apard??? qiym?tl?ndirm?l?r? ?saslan?b. Dövl?t ?mtahan M?rk?zinin, o cüml?d?n beyn?lxalq qiym?tl?ndirm? t??kilatlar?n?n n?tic?l?rin? istinad edilib.

C.Bayramov t?hsil i?çil?rinin qar??s?nda duran h?lli vacib m?s?l?l?r? toxunub. Yeni h?d?fl?rd?n dan??ark?n h?r insan?n inki?af?nda erk?n ya? dövrünün ?h?miyy?tini qabard?b. Bunu n?z?r? alaraq, T?hsil Nazirliyinin 2020-ci il?d?k m?kt?b?haz?rl?q sinifl?rinin ?hat?liliyini 90 faiz? çatd?rma?? planla?d?rd???n? vur?ulay?b. Bununla paralel keyfiyy?t göst?ricil?rin? d? diqq?t edil?c?k. Onun sözl?rin? gör?, T?hsil ?nstitutunun UN?CEF-l? birg? layih?si ç?rçiv?sind? m?kt?b?q?d?r t?hsilin keyfiyy?t standartlar? haz?rlan?b.

T?hsil naziri hesab edir ki, çox vacib göst?ricil?rd?n biri beyn?lxalq qiym?tl?ndirm?d? i?tirakd?r: "B?zi beyn?lxalq qiym?tl?ndirm?l?rd? mövqeyimiz o q?d?r d? u?urlu görünm?y? bil?r. Ancaq m?hdud sayda dövl?tl?rin i?tirak etdiyi h?min qiym?tl?ndirm?l?rd? i?tirak c?sar?t t?l?b edir. Hesab edirik ki, göst?ricil?rimizin arzular?m?z? ?ks etdirm?m?si bizim orada i?tirakdan imtina etm?yimiz? ?sas ola bilm?z. Çünki burada göst?ricil?r yox, n?tic?l?rin t?hlili ön?mlidir. H?d?fimiz odur ki, beyn?lxalq qiym?tl?ndirm?d? i?tirak ed?k v? h?r d?f? öz n?tic?l?rimizi yax??la?d?raq".

Yeni imtahan modeli

“T?hsil sistemi üçün fundamental d?yi?iklikl?rd?n biri d? burax?l?? v? q?bul imtahan? modeli olacaq”, - dey?n nazir bu modelin üstünlükl?rind?n dan???b: “Birinci ?sas üstünlük m?kt?bin burax?l?? imtahan?n?n n?tic?l?rinin ali t?hsil mü?ssis?l?rin? q?bulda n?z?r? al?naca??d?r. Hesab edirik ki, m?kt?b qiym?tl?ndirm?si bax?m?ndan bu, çox ?h?miyy?tlidir. ?kinci d?yi?iklik ondan ibar?tdir ki, mütl?q bilikl?rin ölçülm?si il? kifay?tl?nm?y?c?k, eyni zamanda, oxuyub anlama, m?ntiqi v? riyazi t?f?kkür, xarici dild? dinl?yib anlamaq, h?yati bacar?qlar da ölçül?c?k. Yeni imtahan modelind? yüks?k qiym?tl?ndirdiyimiz bir m?qam is? ondan ibar?tdir ki, ??rti “ikinci hiss?” olaraq f?rql?ndirdiyimiz, indiy?d?k “q?bul imtahanlar?”adland?rd???m?z imtahanlarda f?nl?rin say? 5-d?n 3-? en?c?k. Bu, ölçül?n f?nl?ri daha d?rind?n öyr?nm?k, ?agirdl?rin ixtisas spesifikas?na uy?un haz?rla?malar? üçün ?lav? imkand?r”.

D?yi??n t?hsil qanunu v? yeni h?d?fl?r

Nazir “T?hsil haqq?nda” qanuna edil?n d?yi?iklikl?rd?n d? dan???b. Bildirib ki, d?yi?iklikl?r ??rti olaraq iki qrupa bölünür. Texniki xarakterli d?yi?iklikl?r uy?unlu?un ?ld? edilm?si bax?m?ndan ön?mlidir. Bir s?ra normativ hüquqi aktlarda q?bul edil?n d?yi?iklikl?rl? t?hsil haqq?nda qanun aras?nda uy?unlu?un t?min edilm?si m?qs?di da??y?r. ?kinci qrupa aid edil?n d?yi?iklikl?r is? fundamental m?zmun d?yi?ikliyini özünd? ehtiva edir.

C.Bayramov bu fikird?dir ki, t?hsil sisteminin m?qs?di sad?c? r?q?ml?rl? ölçül? bilm?z: “T?hsil Nazirliyi olaraq hesab edirik ki, f?aliyy?timizd? prioritet ?agirdl?rd? v?t?np?rv?rlik, milli-m?n?vi d?y?rl?r, f?al v?t?nda? mövqeyi, ?agirdl?rin yarad?c?l?q v? idman sah?sind? istedad?n?n a?kara ç?xar?lmas? v? inki?af etdirilm?si, onlar?n sa?laml???d?r. Qiym?tl?ndirm? v? d?rs yükü m?s?l?l?ri d? bizim üçün ön?mli m?s?l?l?rdir. Bunlar? n?z?r? al?b özümüz üçün konkret v? spesifik h?d?fl?r mü?yy?n etmi?ik. H?m m?kt?bl?rin, h?m d? t?hsili yerli idar?etm? orqanlar?n?n f?aliyy?tind? bu prioritetl?r öz ?ksini tapacaq”.

M?kt?bdaxili qiym?tl?ndirm? istiqam?tind? d? t?hlill?r ba?lay?b. Görün?n odur ki, yax?n aylar ?rzind? m?kt?bdaxili qiym?tl?ndirm? yüngüll??diril?c?k. Nazirin sözl?rin? gör?, yeni qaydalar 2018-2019-cu t?dris ilind?n elan edil?c?k.

Pe?? t?hsili sah?sind? d? qar??ya qoyulan h?d?fl?rd?n dan??an nazir deyib ki, t?dris olunan ixtisaslarla ba?l? yeni kurikulumlar?n, zaman?n t?l?bin? uy?un m?zmunun formala?mas? yax?n ill?r ?rzind? ba?a çatmal?d?r: “Pe?? t?hsili sah?sind? d? mü?lliml?rin diaqnostik qiym?tl?ndirm?sin? v? yeni ?m?khaqq? sisteminin t?tbiqin? art?q ba?lan?l?b. Yeni n?sil pe?? t?hsil mü?ssis?l?ri ??b?k?sinin ?h?miyy?tli ??kild? geni?l?nm?sinin ?ahidi olaca??q”.

Nazir ali t?hsild?, o cüml?d?n pedaqoji t?hsild? inki?afa nail olmaq üçün ciddi t?dbirl?r olaca??n? da vur?ulay?b.

Elm t?hsilin inki?af?na arxalanmal?d?r

T?dbird? ç?x?? ed?n AMEA prezidenti Akif ?lizad? T?hsil Nazirliyinin hesabat?n? yüks?k qiym?tl?ndir?r?k, son 5 il ?rzind? t?hsil sah?sind? h?yata keçiril?n islahatlar?n art?q b?hr? verdiyini vur?ulay?b.

“Elm t?hsilin inki?af?na arxalanmal?d?r” , - dey?n AMEA prezidenti pe?? t?hsili sah?sind? h?yata keçiril?n islahatlara toxunaraq bildirib ki, bu sah?nin inki?af?, “Pe?? t?hsili haqq?nda” qanunun q?bulu aliml?r üçün çox ön?mlidir.

T?hsil Nazirliyinin aliml?rl? birg? i?inin iftixar hissi yaratd???n? vur?ulayan A.?lizad? t?hsil nazirin? bu d?st?yin? gör? minn?tdarl???n? bildirib.

C?miyy?tin t?hsil? olan münasib?ti d?yi?m?lidir

Sonda ç?x?? ed?n Ba? nazirin müavini ?li ?hm?dov Az?rbaycanda öz?l m?kt?bl?r ??b?k?sinin art?r?lmas?n?n vacibliyini qeyd edib. Onun fikrinc?, m?hz bununla yuxar? t?hsil pill?l?rind? ?lçatanl?l???n art?r?lmas? mümkün olar: "T?hsil universal sah?dir. T?hsil sah?sinin inki?af?n? yaln?z t?hsil qurumlar?ndan gözl?m?k olmaz. C?miyy?tin t?hsil? olan münasib?ti d?yi?m?lidir".

Dövl?tin t?hsil? olan diqq?t v? qay??s?n? art?rmas?na ehtiyac oldu?unu dey?n ?.?hm?dov bildirib ki, Az?rbaycanda orta t?hsil ?lçatanl?l?q bax?m?ndan t?min edilib. Yuxar? t?hsil s?viyy?l?rinin d? ?lçatanl?l???n?n art?r?lmas?na ehtiyac var. O qeyd edib ki, ölk?d? universitetl?r? s?rb?stliyin verilm?si sah?sind? c?sar?tli add?mlar at?lmal?d?r.

?.?hm?dovun sözl?rin? gör?, son ill?r Az?rbaycanda t?hsil islahatlar? d?rinl??m?kd? davam edir v? bu istiqam?td? görül?n i?l?r öz b?hr?sini verir: "Az?rbaycanda d?rin islahatlar h?yata keçirilir - iqtisadiyyatdan tutmu? dig?r sah?l?r? kimi. Biz h?yat?m?z? islahatlardan k?narda t?s?vvür etmirik. T?hsil sferas? da islahatlar m?fhumundan k?narda qala bilm?z. ?qtisadiyyatla, t?hsill? ba?l? h?d?fl?rimiz tamamil? ayd?nd?r".

Ba? nazirin müavini ?lav? edib ki, t?hsilin inki?af? Az?rbaycan c?miyy?tinin m?d?ni s?viyy?sinin, iqtisadiyyat?n?n daha yuxar? pill?y? qalxmas?na, dövl?tin qüdr?tinin artmas?na g?tirib ç?xarmal?d?r.

"Az?rbaycan mü?llimi" q?zeti